

ZÁKON O PODPOŘE SPORTU: TERMINOLOGICKÉ PROBLÉMY

Petr Vlček

Pedagogická fakulta, Masarykova Univerzita, Brno, Česká republika

Předloženo v dubnu 2011

VÝCHODISKA: Text se zabývá problematikou terminologie z interdisciplinárního hlediska. Opírá se o východiska dvou odlišných disciplín, práva a kinantropologie, v oblasti, ve které se předmět jejich zájmu překrývá.

CÍLE: Cílem autora příspěvku je upozornit na možné legislativní problémy, které by v souvislosti s aktuálním zněním zákona o podpoře sportu (zákon 115/2001 Sb.) mohly nastat. Druhým cílem autora je přispět k odborné diskusi kinantropologů (případně také pedagogů a právníků) a apelovat na systémový přístup při definování základní terminologie.

METODIKA: Autor používá metodu jazykového výkladu. Významně se opírá o základní analytické metody, indukce a dedukce. Zdůrazňován je systémový přístup při definování pojmů.

VÝSLEDKY: Prostřednictvím terminologické analýzy zákona o podpoře sportu autor poukazuje na některé konkrétní legislativní problémy, které by v souvislosti s definicí sportu uvedené v zákoně o podpoře sportu mohly nastat. V diskusní části autor k této definici navrhuje alternativní řešení.

ZÁVĚRY: Autor vyjadřuje názor, že jasná, jednoznačná a jednotně používaná terminologie kinantropologů jako odborníků ve své disciplíně má být zdrojem, ze kterého ostatní obory mohou čerpat. Používání vágně a neodborně definovaných termínů v jiných oborech nemůže být argumentem pro jejich přejímání do kinantropologie.

Klíčová slova: *právo, kinantropologie, terminologie, interpretace, sport, zákon o podpoře sportu (115/2001 Sb.).*

ÚVOD

Právo je svou povahou zvláštní informační systém. Právní normy (ale nejen ty¹) ukládají povinnosti nebo opravňují k nějakému chování. Mají ale také funkci informativní, zejména o pravidlech chování daných subjektů. Z toho vyplývá zásadní význam úrovně jejich srozumitelnosti a především jednoznačnosti, která se úzce pojí s kvalitou použité terminologie.

Mnoho pojmů používaných právními předpisy má v obecném základu ve větší míře neurčitý, neostřý význam – jejich označení nemívá zřetelné kontury. Mezi takovými pojmy lze zařadit i sport. Tento pojem je však součástí množství právních předpisů a zejména předmětem úpravy zákona 115/2001 Sb. ze dne 28. února 2001 o podpoře sportu. Vzniká tak potřeba zařadit sport do právní terminologie.

V této souvislosti inspirován Králíkem (2001) upozorňuji na potřebu nalezení delimitačních hranic sportu² a práva. Králík uvádí, že smysl tohoto poznání spočívá „ve vytvoření možnosti lépe reagovat na konkrétní praktické jevy ve světě sportu, které vyžadují právní regulaci a posouzení“ (Králík, 2001, 5). Tyto hranice se autor pokouší nalézt prostřednictvím několika kritérií³ a dochází k závěru, že z důvodů dynamičnosti obou jevů (sportu a práva) je tuto hranici třeba chápat jako „plovoucí“, protože „nalezení trvalé hranice by znamenalo stagnaci obou jevů“.

Takovouto trvalou hranici zdánlivě budeme tvořit v případě definování určitého pojmu (v našem případě sportu), avšak, jak Králík dále uvádí, i definice se v průběhu historie vyvíjely. Nedělám si proto ambice definovat sport trvale, také pro jeho faktickou dynamiku a proměnlivost (srov. Gardiner, James, O'Leary, Welch, Blackshaw, Boyes, & Caiger, 2007). Mým záměrem je ukázat na problematičnost současné definice v zákoně o podpoře sportu, případně ukázat na to, co sport není, nebo naopak co sport je z pohledu kinantropologie, tedy vědy, která zkoumá tělesnou kulturu, jejíž součástí je také sport. Jsem si přitom vědom několika věcí:

¹ Další normativní systémy (náboženské, etické apod.) porovnává např. Machalová (1998). Regulační působení práva a sportu jako jedno z hledisek jejich vzájemných vztahů vysvětluje Králík (2001, 3).

² Autor tento pojem sport používá v jeho širokém pojetí (viz další text).

³ Kterými jsou – 1. závislost na obecných společenských podmínkách; 2. vliv a působení jednotlivých oblastí společenského života; 3. povaha sportu a práva jako regulativních systémů; 4. sankční mechanismy; 5. přímé vzájemné působení sportu a práva (právo jako nástroj regulující sportovní vztahy); 6. funkce sportu a práva; 7. jejich historické souvislosti a 8. vztah státu ke sportu a právu.

1. Definice sportu existuje relativně velké množství (viz Gardiner et al., 2007; Králík, 2001) a záleží na účelu definice a různém oborovém pojetí (sociologickém, filosofickém, právním nebo kinantropologickém), neboť sport i právo se zřetelně vyznačují interdisciplinární povahou (srov. Prusák, 1985). Nemyslím ale, že jak uvádí Králík (2001, 56) „nalezení kritéria, které by se vztahovalo na všechny sportovní disciplíny a odlišovalo by je od veškeré další činnosti, je stále před námi“. Domnívám se, že přinejmenším v kinantropologii je řešení známo. To, že není akceptováno některými kinantropology či pedagogy, je problém jiný.
2. Jsem si vědom také toho, že definice sportu v kinantropologii se oproti právu liší ve své funkci. V kinantropologii je funkce této definice především vědecká a pedagogická, naproti čemuž v zákonné definici je zřetelný prvek nárokovosti a účelovosti (srov. Králík, 2001). Nemyslím si však, že funkce vědecké a pedagogické musí nutně vylučovat ty funkce, které má plnit také definice legální. Proto i přes Králíkem odůvodněné problémy v přejímání definic z kinantropologie do práva se o jistou analýzu a návrh řešení v následujícím textu pokusím.
3. Jsem si vědom, že vymezování pojmů v oblasti kinantropologie se autoři věnují v nemalém množství publikací (Čelíkovský, 1990; Dobrý, 2003, 2006, 2007; Hodaň, 1997, 2000, 2006; Jirásek, 2005; Jůva, 2009 aj.). Bohužel musím ale zopakovat, že se stále nedaří terminologii sjednotit a dosáhnout konsenzu alespoň v základních pojmech. Sám jsem byl nucen vypořádat se s problémy, které nejednotná terminologie působí (viz. Vlček & Janík, 2010; Mužík & Vlček, 2010), a byl tak vyprovokován k sepsání tohoto textu.
4. Jsem si také vědom toho, že problematikou terminologie v oblasti práva a sportu se již zabývali jiní autoři (Gardiner et al., 2007; Beloff, Kerr, & Demetriou 1999; Králík, 2001; Weiller & Roberts, 1993 aj.). Ti ale vycházejí převážně z jiného (zahraničního) paradigmatu a v podstatě se nezmiňují⁴ o naší národní perspektivě. Nepoužívají pojmy jako je tělesná kultura⁵ či kinantropologie, což jsou naopak pro předložený text pojmy zásadní a určující⁶.
5. Naopak jiní autoři (Hodaň, 2007; Horák, 2007; Hodaň & Hobza, 2007; Hobza & Rektořík, 2006 aj.) respektují realitu také českého prostředí, avšak

⁴ ...zahraniční autoři také těžko mohou...

⁵ I když například Gardiner et al. (2007, 15) se zmiňují o jednotlivých složkách tělesné kultury a rozlišují zejména mezi pohybovou rekreací a sportem.

⁶ Neznamená to však, že si neuvědomuji, že sportovní právo nemůže být chápáno samostatně ve vnitrostátním měřítku a debata o jeho regulaci musí být umístěna do evropského a širšího mezinárodního kontextu (viz Gardiner et al., 2007).

zdá se, že logicky zdůvodněné kritické připomínky a doporučení těchto autorů unikly pozornosti autorům jiným. Ti často debatu o terminologii ignorují, nebo dokonce přinejmenším rozporuplnou terminologii a její výskyt v právních předpisech používají pro obhajobu jimi používané terminologie v pedagogice a kinantropologii.

TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Úvahy, kterým je věnován následující text se opírají o teorii dvou odlišných disciplín, právní a kinantropologickou. Velice stručně se nejprve zaměříme na význam terminologie v právu.

Přestože základem práva v objektivním smyslu jsou právní normy, určitou funkci v něm mají i metanormativní prvky. Jak uvádí Gerloch (2001), metanormativní částí právního předpisu jsou definice, a to definice významově neurčitých pojmů. Přestože legální definice samy nejsou normami, neboť nemají preskriptivní charakter, napomáhají právní regulaci, neboť jako součásti zákonů jsou formálně závazné. Gerloch, Hungr a Zoubek (1995) k tomu dodávají, že právní normy nejen ukládají povinnost nebo opravňují k nějakému chování, ale i informují subjekty, jak se mají chovat. Z toho vyplývá zásadní význam úrovně jejich sdělnosti.

Sdělností se mj. rozumí srozumitelnost textu právní normy (Gerloch et al., 1995). Právě požadavek srozumitelnosti vyvolává někdy nedorozumění. Nelze jej totiž klást do protikladu s požadavkem logické přesnosti vyjadřování právního předpisu, jednoznačnosti vyjadřování a odborné úrovně. Tato stránka bývá někdy považována za zdroj malé srozumitelnosti právních norem, ačkoli právě naopak, správně aplikována je nezbytným předpokladem její srozumitelnosti. Úsilí o srozumitelnost musí splňovat obojí – uspokojovat základní sémantické požadavky logického vyjadřování i přihlížet k tomu, že jazyk právních předpisů je účelovým jazykem (srov. Gerloch, 2001). To samozřejmě platí také v případě textu zákona o podpoře sportu a v něm uvedené legální zákonné definice sportu.

Jak uvádí Králík (2001), cílené normativně zaměřené účelové definice sportu se mohou od obecného chápání sportu lišit. Rozdíl by však měl být pouze v upřednostnění některých znaků sportu z hlediska cílového zaměření. Podstata sportu v právu a sportovní teorii⁷ by se zásadně lišit neměla. Proto se v dalších odstavcích stručně věnujme pojmu sport z pohledu kinantropologie.

V roce 1991 byla v České republice tato disciplína oficiálně akreditována. Jejím předmětem je zkoumat jevy v systému tělesné kultury. „*Kinantropologie se vymezuje jako vědní obor zkoumající pohyb člověka ve vztahu k jeho rozvoji a kultiva-*

⁷ ...kterou je u nás teorie kinantropologie...

ci, a to v různých oblastech (zdravotně preventivní, pracovní, sportovní, rehabilitační, regenerační, rekondiční atd.)“ (Jůva, 2009, 798). Široce přijímaná definice, kterou uvádí Dobrý (1996, 5), hovoří o kinantropologii jako o vědě, která zkoumá strukturu a funkci „účelově zaměřených pohybových činností člověka a jejich rozvoj, kultivaci a účinky v definovaných podmínkách prostředí, tj. v tělesné výchově, sportu, fyzioterapii, zdravotní tělesné výchově, rekreaci atd.“. V definici kinantropologie Dobrý (1996) používá pojmy, ve kterých se vedle terminologické nejednotnosti autorů projevuje také významová mnohoznačnost pojmů. Sport je jedním z nich. Podle Hodaň (1997) tento pojem společně s tělesnou výchovou a pohybovou rekreací tvoří systém pohybových (tělocvičných) aktivit. Jirásek (2005) rozšiřuje kinantropologický rámec pohybové kultury ještě o oblast pohybového umění a o oblast lékařskou, tedy např. pohybovou terapii atd.

Pro účely předloženého textu je především podstatné to, co je v kinantropologii pojmem sport označováno. Tento pojem definuje Hodaň (1997, 76–83) následovně: „Sport je složkou tělesné kultury, jejíž obsah tvoří pravidly přesně vymezené činnosti osvojené v tréninkovém procesu a předváděné v soutěžích.“ Autor k tomu dodává, že výrazným znakem sportu je organizované soutěžení, vyznačující se snahou po nejvyšším výkonu (viz Hodaň, 2007, 42). Jako významný společenský jev je sport charakteristický jednak specifickými projevy (sportovní výkon, trénink, soutěže, diváctví aj.), jednak postavením a funkcemi v ostatních oblastech společenského života (politika, výchova, vzdělání, umění aj.). Sport se podle Hodaň (1997) dělí na rekreační, výkonnostní a vrcholový. Každá z těchto oblastí má specifické společenské funkce. Jeho bohatý potenciál je v široké míře využíván v obsahové i procesuální stránce školní tělesné výchovy, kde jsou také uplatňovány myšlenky jeho filosoficko-etického jádra, tj. výchova k „fair play“. Do obsahu osnov jsou zařazována základní sportovní odvětví a v didaktickém procesu se aplikují adekvátní formy a metody pro rozvoj jednotlivých složek zdravotně orientované tělesné zdatnosti (Hodaň, 1997).

V rozporu s výše vymezeným úzkým chápáním pojmu sport je zahraniční úzus, který chápe pojem sport široce. Takto pojímaný sport se prosazuje např. v Německu, avšak stále častěji se prosazuje i v České republice, např. v sociologii sportu nebo pedagogice sportu (viz Jůva, 2009). Zastáncem široce chápaného pojmu sport je také Evropská charta sportu, která definuje sport jako „všechny formy tělesné činnosti, které ať již při organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (Evropská charta sportu, 2006, 2). Jak uvádí Jůva (2009), pojmem sport jsou zde označovány široce vnímané pohybové činnosti člověka (např. rozvoj kondice a zdraví, pozitivních sociálních vztahů, odpovědnosti, vnímání sebe i druhých atd.).

Takto široce vymezené chápání pojmu sport je často kritizováno. Jirásek (2005)⁸, hovoří o 127 rozdílných významových užitích pojmu sport, a ukazuje tak na nevýhody víceznačnosti, nutnosti složitých klasifikací a nemožnosti dostatečně systematického popisu (srov. Hobza & Hodaň, 2009). Pro předložený text je zajímavé, že o způsobu definování pojmů v oblasti sportovních aktivit a práva se kriticky vyjadřuje také Arnold (2000, 10), když rozebírá sport v judikatuře Evropského soudního dvora⁹.

METODIKA

Specifičnost posláním práva i forem potřebných pro jeho vyjadřování vyvolává vznik speciálních právních pojmů a jim odpovídajících termínů. Jak již bylo řečeno, řada obecně používaných pojmů má neostrý význam. Naproti tomu právní jazyk vyžaduje používání pojmů se zcela jasným obsahem. Pojem užitý v právní normě mívá velmi často poněkud jiný, přesnější význam než v obecném základu, přičemž se může stát, že se týž právní význam určitého výrazu od jeho významu obecného odlišuje velmi podstatně¹⁰ (viz také Gerloch, Hungr, & Zoubek, 1995; Harvánek et al., 2008 aj.). Požadavkem legislativní techniky totiž je to, aby právní norma byla přístupná a srozumitelná, ale především, aby právní norma byla přesně a jednoznačně vyjádřená.

Je proto důležité, aby předpisy o pojmech jimi užívaných nevyvolávaly pochybnosti. Toho lze docílit buď tradicí, nebo tím, že se význam v právním předpisu použitého výrazu přesně vymezí a stabilizuje v právní vědě, anebo konečně tím, že v samotném zákoně je použitý výraz definován nebo vysvětlen. Tak si zákonodárce zajišťuje, aby „*interpretátor spojoval s určitým slovem stejný význam jako tvůrce práva*“ (Harvánek et al., 2008, 335).

Při výkladu právních textů je možno využít různých metod. Autoři rozlišují různé metody výkladu (výklad jazykový, logický, systematický, historický, teologický, komparativní). Při jazykovém výkladu se vychází ze základních pravidel gramatických, morfologických a syntaktických (mluvnická stavba vět, skloňování, časování, souvislosti mezi větami, větné vazby).

---

⁸ A další autoři (viz výše).

⁹ Věc C-191/97 Deliège v Ligue de Judo [2000] ECR I-2549, Věc URBSFA v Bosman C-415/93 [1995] ECR I-4921, věc 36/74 (srov. Tichý et al., 1996), Walrave a Koch v UCI [1974] ECR 1405, věc 13/76 Dona v Mantero [1976] ECR 1333.

¹⁰ Na odraz variability vztahů sportu a práva upozorňuje v tomto smyslu také Králík (2001, 27, 45), když uvádí, že normativní legislativní definice nemusí vždy korespondovat v plném rozsahu s chápáním sportu v obecném pojetí.

- Harvánek et al. (2008) uvádí některá základní pravidla jazykového výkladu:
- není-li důvod pro to, aby byl na základě interpretace přijat zvláštní právní význam slova, termínu, rozumí se mu ve smyslu obecného základu spisovného jazyka;
  - je-li podána definice termínu v normativním právním aktu, rozumí se mu v tomto smyslu;
  - zpřesnění výrazu může být zprostředkováno výkladem subjektu interpretace (např. v judikátu). Zde je nutno rozlišit, zda jde o interpretaci právně závaznou či nikoli;
  - definice termínu v jednom normativním právním aktu (event. právním odvětví) nelze automaticky aplikovat pro texty jiných normativních právních aktů (odvětví);
  - používá-li se odborných termínů technických, biologických atd., rozumí se jim ve smyslu, který mají v příslušné odborné sféře poznání, nepodává-li právní norma jejich vlastní definici.

V úvahách o výkladu zákona o podpoře sportu budeme vycházet z uvedené metody jazykového výkladu. Komentáře, týkající se výhradně pojmu sport, ale doplníme základními analytickými metodami a systémovým přístupem (viz Hodaň, 2006)¹¹.

VÝSLEDKY

Zákon 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 o podpoře sportu, ve znění novel č. 219/2005 Sb., 186/2006 Sb., 274/2008 Sb., vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti. Má deklaratorní povahu a víceméně řeší přesuny pravomocí v oblasti sportu, tj. stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávních celků při podpoře sportu¹².

V § 2 nazvaném *Základní pojmy* je uvedena indikativní legální definice pojmu sport, která zní: „Pro účely tohoto zákona pojem sport představuje všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní.“

¹¹ Základní teoretické konstrukty, ze kterých vycházím, definoval Hodaň (2006). Systémový přístup k tělesné kultuře popsal stejný autor v roce 2007. Konkrétní vazby mezi systémem tělesné kultury a systémem právním uvádí Horák (2007).

¹² Bohužel ale nereflkuje potřebu řešit řadu praktických problémů, se kterými se sportovní organizace při své činnosti setkávají. Chybí mu např. vymezení základních finančních zdrojů apod. (viz Novotný et al., 2011).

V následujících bodech uvádím některé připomínky, které vyplývají z rozboru zákona o podpoře sportu a definice sportu (§ 2, odst. 1), kterou zákon uvádí.

Z definice vyplývá, že sportem jsou označovány tělesné činnosti, které si kladou za cíl „*harmonický rozvoj, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů*“. Tyto tři podmínky se v podstatě vzájemně vylučují. Je známo, že zejména v oblasti soutěžního sportu nejde o harmonický rozvoj a upevňování zdraví, ale právě o výkon, o to být lepší než ten druhý a často bez ohledu na zdraví.

V definici sportu, která si klade za cíl definovat právě pojem sport, je v adjektivní formě operováno s pojmem, který je předmětem samotné definice „...*dosahování sportovních výkonů*...“ co to tedy je sportovní výkon¹³?

Jůva (2009) a další autoři uvádějí, že široce pojatým pojmem sport je označováno různorodé spektrum pohybových aktivit, a to i sport rekreační. Především je ale nutné upozornit na to, že pohybovým činnostem, které definuje zákon o podpoře sportu, odpovídají také pohybové činnosti prováděné v rámci (školní) tělesné výchovy a školního sportu. Jaké činnosti tedy spadají do působnosti ostatních orgánů státní správy viz. § 4 zákona o podpoře sportu, který zní: „*Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra ve své působnosti vytvářejí podmínky pro rozvoj sportu, pro přípravu ke státní sportovní reprezentaci a přípravu sportovních talentů a zřizují svá rezortní sportovní centra a zabezpečují jejich činnost*“ (§ 4, odst. 1). Rozšiřuje tedy zákon o podpoře sportu působnost obou ministerstev v oblast školství a volnočasových pohybových aktivit?

V definici sportu uvedené v zákoně o podpoře sportu jsou sportem označovány všechny formy tělesné činnosti, „...*které si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti kladou za cíl dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní*“. Zde se do rozporu dostává fakt, že na základě uvedené definice mají sportem být označovány také tělesné činnosti, které si prostřednictvím *neorganizované* účasti kladou výše zmíněné cíle *v soutěžích všech úrovní*. Zde se analogicky můžeme ptát, existuje nějaká neorganizovaná soutěž?

Uvedený zákon definuje jako sport „...*všechny formy tělesné činnosti*...“ Zde je však nutné upozornit na fakt, že sport také částečně překračuje prostor tělesné kultury – automobilismus, letectví, šachy, kulečnick atd. (viz Hodaň, 2006, 11). Byl by tedy například český akrobatický pilot Ing. Petr Jirmus (dvojnásobný mistr světa) sportovcem? Podle uvedené definice (a to dokonce z více důvodů¹⁴) by nebyl sportovcem ani legendární motocyklový závodník František Šťastný a mnoho jiných i současných sportovců.

¹³ Definování pojmu pomocí pojmu samotného, definování kruhem neboli tautologií, kritizuje také Horák (2007, 112)

¹⁴ Je známo, že během závodní kariéry Františka Šťastného nebylo možné mluvit o harmonickém rozvoji tělesné kondice.

V souvislosti s předchozím bodem přestává být zcela jasná také uvedená definice sportovního zařízení (viz § 2, odst. 3 zákona o podpoře sportu, základní pojmy), která zní „*sportovní zařízení je objekt, pozemek, vodní plocha, budova nebo jejich soubor sloužící výhradně nebo převážně pro provozování sportu*“ a z nich plynoucí povinnosti provozovatelů sportovních zařízení, náhrady při jejich vyvlastnění a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob v oblasti sportu. Jaké povinnosti tedy vyplývají ze zákona o podpoře sportu například pro provozovatele Masarykova závodního okruhu pro automobilové a motocyklové závody v Brně?

DISKUSE

Legislativní činnost státu se promítá do státní i mezinárodní politiky. Projevem takové normotvorné politiky státu je vznik zákonů o tělesné kultuře, avšak, jak dodává Horák (2007), díky nevhodné interpretaci vznikly i v jiných zemích výhradně zákony o sportu. Tento nesystémový přístup (srov. Hodaň, 2007, 111), který zvolili také čeští zákonodárci, zapříčinil nevhodnou volbu definice sportu (srov. Hobza & Hodaň, 2009), která, jak vyplývá z výše uvedeného, je vágní a nepodává přesnou a jasnou informaci.

Uvedenou definici navíc komplikuje její formulace, která má kumulativní charakter, který je podmíněn spojkou „a“: „*...všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní*. Z toho vyplývá fakt, že některé podmínky definice se vzájemně vylučují. V tomto ohledu uvádí lépe formulovanou definici Evropská charta sportu, která má charakter alternativní vyjádřený spojkou „nebo“: „*...všechny formy tělesné činnosti, které ať již při organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních*“.

Avšak obě uvedené definice reprezentují široce pojmaný význam pojmu sport. Při uvážení účelu definice uvedené v preambuli zákona o podpoře sportu, „*kterým je jasně vyjádřený obsah pojmu, který nevyvolává pochybnosti*“ (Gerloch, Hungr, & Zoubek, 1995, 52), by dle mého názoru lépe odpovídalo užší pojetí pojmu sport a jemu odpovídající definice.

Mám tedy za to¹⁵, že legislativa, kterou upravuje zákon 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 o podpoře sportu, by srozumitelně a jasně splňovala svůj účel,

¹⁵ A to i přes upozornění Králíka (2001, 46) na skutečnost, že bezproblémová a pochybnosti nevzbuzující koexistence sportovněteoretických a právních definic sportu je jen obtížně možná...

pokud by se jednalo o zákon o podpoře sportu a pohybové rekreace¹⁶, kdy pro účely tohoto zákona by pojem sport (v jeho úzkém vymezení) označoval „specifickou, přísně organizovanou činnost tělocvičného i jiného pohybového, technického či intelektuálního charakteru s dominující výkonovou motivací a z ní vyplývající prožitkovostí, realizující se v dosahování absolutně či relativně maximálního výkonu v přesně vymezených a kontrolovaných podmínkách soutěže“ (Hodaň, 1997, 79). Pojem pohybová rekreace by pak označoval „volnočasovou pohybovou aktivitu, jejímž účelem je odpočinek, regenerace, rekondice, rehabilitace apod.“ (Hodaň, 2006, 10).

Již jsem se zmínil o tom, že účelem uvedeného textu bylo upozornit na možné legislativní problémy, které by v souvislosti s definicí sportu uvedené v zákoně o podpoře sportu mohly nastat. Text je tedy určen zájemcům o právní problematiku v tělesné kultuře, ale také kinantropologům, jejichž téma se netýká právní problematiky¹⁷. Této skupině vědeckých pracovníků jsou určeny závěrečné odstavce.

ZÁVĚR

Definice sportu uvedená v zákoně 115/2001 Sb. o podpoře sportu přináší totiž ještě jeden problém, který se netýká legislativy. Právní terminologie je zvláštní lexikální i slohová vrstva národního jazyka. Tato ustálená a obecně vžitá terminologie užívaná v právním jazyce se stává nedílnou součástí kultury národa (srov. Gerloch, Hungr, & Zoubek, 1995). Tento fakt se týká také pojmu sport a diskuse o jeho širokém či úzkém vymezení (srov. Jirásek, 2005, 114). Jak je výše uvedeno, určitý pojem užívaný v obecném významu se může odlišovat od významu právního. Tak je tomu také s obecně vžitým (širokým) pojetím pojmu sport a mnoha pojmů od něho odvozených (sportovec, sportovat, sportoviště atd.), se kterým si v běžném životě bez problému vystačíme.

Jinak tomu je ale v oblasti vědeckých oborů kinantropologie a pedagogiky, jak ovšem vyplývá z výše uvedených námitek, také práva. Zde vyvolává různé chápání pojmu sport mnohé nesnáze. Přesto, i přes jasně a logicky zdůvodněnou kritiku, uvedením definice sportu v jeho širokém pojetí do zákona, bylo v podstatě toto pojetí legalizováno také na odborné úrovni a nyní je paradoxně používáno některými autory jako argument v diskusích o významu pojmu sport. Jsem přesvědčen, že vágnost zákona 115/2001 Sb. o podpoře sportu, která je způsobena nevhodným

¹⁶ Připouštím ale, že lepší variantou by bylo přijetí zákona, který by upravoval komplexně legislativu v systému pohybové (tělesné) kultury (viz Hodaň, 2007, 102).

¹⁷ U nás je totiž kinantropologie oficiálně akreditovaným oborem, který zkoumá tělesnou kulturu. Není to sportovní věda, jak někteří autoři uvádí. A to je zásadní terminologický problém.

výběrem a formulací definice sportu, je naopak argumentem pro pojetí užší, tak jak o něm hovořím v předchozím textu.

REFERENČNÍ SEZNAM

- Arnold, R. (2000). Sport a Evropské společenství. *Právní rozhledy – Evropské právo*, 6, 9–12.
- Beloff, M., Kerr, T., & Demetriou, M. (1999). *Sports Law*. Oxford: Hart Publishing.
- Čelíkovský, S. et al. (1990). *Antropomotorika pro studující tělesnou výchovu* (3. vyd.). Praha: SPN.
- Dobrá, L. (2003). Máme rozlišovat, nebo ztotožňovat tělesnou výchovu a sport? *TVSM*, 69(2), 10–11.
- Dobrá, L. (2006). Úvod do problematiky vztahu pohybových aktivit a zdraví. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 72(3), 3–13.
- Dobrá, L. (2007). Víme, o čem mluvíme, proč o tom mluvíme, a proč o tom mluvíme zrovna takto? In V. Mužík & V. Süß (Eds.), *Tělesná výchova a zdraví pro 21. století* (pp. 10–14). Brno: Masarykova Univerzita.
- Dobrá, L. (Ed.). (1996). *Analýza didaktické interakce v tělesné výchově*. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum.
- Evropská charta sportu. (2006). Retrieved 27. 1. 2011 from the World Wide Web: <http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>
- Gardiner, S., James, M., O'Leary, J., Welch, R., Blackshaw, I., Boyes, S., & Caiger, A. (2005). *Sports law*. London: Cavendish Publishing.
- Gerloch, A. (2001). *Teorie práva* (2. rozšířené vyd.). Dobrá Voda: Aleš Čeněk.
- Gerloch, A., Hungr, P., & Zoubek, V. (1995). *Základy teorie práva a právního státu* (2. rozšířené a doplněné vyd.). Praha: Policejní akademie České republiky.
- Harvák, J., Brzobohatá, K., Houbová, D., Machalová, T., Polčák, R., Škop, M., Urbanová, M., Vaněk, R., & Večeřa, M. (2008). *Teorie práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Hobza, V., & Hodaň, B. (2009). Společensko-ekonomická podstata dotací do sportu. *Česká kinantropologie*, 13(4), 77–86.
- Hobza, V., & Řektořík, J. (2006). *Základy ekonomie sportu*. Praha: Ekopress.
- Hodaň, B., & Hobza, V. (2007). Systém tělesné kultury a systém ekonomický. In B. Hodaň (Ed.), *Sociokulturní kinantropologie II: systémové pojetí tělesné kultury* (pp. 127–135). Olomouc: Univerzita Palackého.
- Hodaň, B. (1997). *Úvod do teorie tělesné kultury*. Olomouc: UP.
- Hodaň, B. (2000). *Tělesná kultura – sociokulturní fenomén: východiska a vztahy*. Olomouc: UP.

- Hodaň, B. (2006). *Sociokulturní kinantropologie I: úvod do problematiky*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Hodaň, B. (2007). *Sociokulturní kinantropologie II: systémové pojetí tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Horák, S. (2007). Tělesná kultura a právo. In B. Hodaň (Ed.), *Sociokulturní kinantropologie II: systémové pojetí tělesné kultury* (pp. 111–126). Olomouc: Univerzita Palackého.
- Jirásek, I. (2005). *Filosofická kinantropologie: setkání filosofie, těla a pohybu*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Jůva, V. (2009). Pedagogika sportu. In J. Průcha et al. (Eds.), *Pedagogická encyklopedie* (pp. 798–802). Praha: Portál.
- Králík, M. (2001). *Právo ve sportu*. Praha: C. H. Beck.
- Machalová, T. (1998). *Úvod do právní filozofie*. Brno: Masarykova univerzita.
- Mužík, V., & Vlček, P. (2010). *Škola, pohyb a zdraví – výzkumné výsledky a projekty*. Brno: MSD.
- Novotný, J., Eysseltová, S., Fukalová, N., Hobza, V., Kotáb, J., Marešová, K., Nekola, J., Novák, T., Provazníková, R., Ščíklin, A., & Vltavská K. (2011). *Sport v ekonomice*. Praha: Walters Kluwer ČR.
- Prusák, J. (1984). *Šport a právo: úvod do dejín, teórie a praxe právnej zodpovednosti v športe*. Bratislava: Šport.
- Tichý, L., Zemánek, J., Král, R., & Svoboda, P. (1996). *Dokumenty ke studiu evropského práva – rozsudek Soudního dvora ve věci Bosman*. Praha: Nakladatelství UK.
- Vlček, P., & Janík, T. (2010). *Školské reformy a tvorba kurikula tělesné výchovy v České republice, Spolkové republice Německo a Spojených státech amerických*. Brno: Paido.
- Weiller, P. C., & Roberts, G. R. (1993). *Sports and Law*. St. Paul's: West Publishing.
- Zákon o podpoře sportu, zákon č. 115 ze dne 28. února 2001.

PhDr. Mgr. Petr Vlček, Ph.D.
 Pedagogická fakulta
 Masarykova Univerzita
 Poříčí 538/31
 639 00 Brno
 e-mail: vlcek @ped.muni.cz

SPORT SUPPORTING ACT: TERMINOLOGY ISSUES

BACKGROUND: The text deals with terminology issues from an interdisciplinary point of view. It is based on two different disciplines, law and kinanthropology, in an area of their overlap.

AIM: The aim of the author is to point out some possible legislative problems, which could arise due to the current reading of the sport supporting act (Act no. 115/2001). The second aim of the author is to contribute to the discussion of kinanthropologists (possibly also the educational researchers and lawyers) and to stress the importance of the systematic approach to terminology formulation.

METHODS: The author uses the method of language interpretation. We also use the basic analytical methods, induction and deduction, while we stress the systematic approach to the term formulation.

RESULTS: The analysis of the sport supporting act terminology shows some specific legislative problems, which could arise due to the definition of sport in the sport supporting act. The author discusses a possible alternative solution.

CONCLUSION: According to the opinion of the author, clear, obvious and unified terminology of kinanthropologists as specialists in their discipline should represent a source, from which other sciences could derive their terminology. Defined and inexpert terminology used in other disciplines should not be used as an argument for its adopting in kinanthropology.

Key words: law, kinanthropology, terminology, interpretation, sport, sport supporting act (no. 115/2001).